

PRIMORSKI DNEVNIK

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Doberdob« v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužnji Evropi.

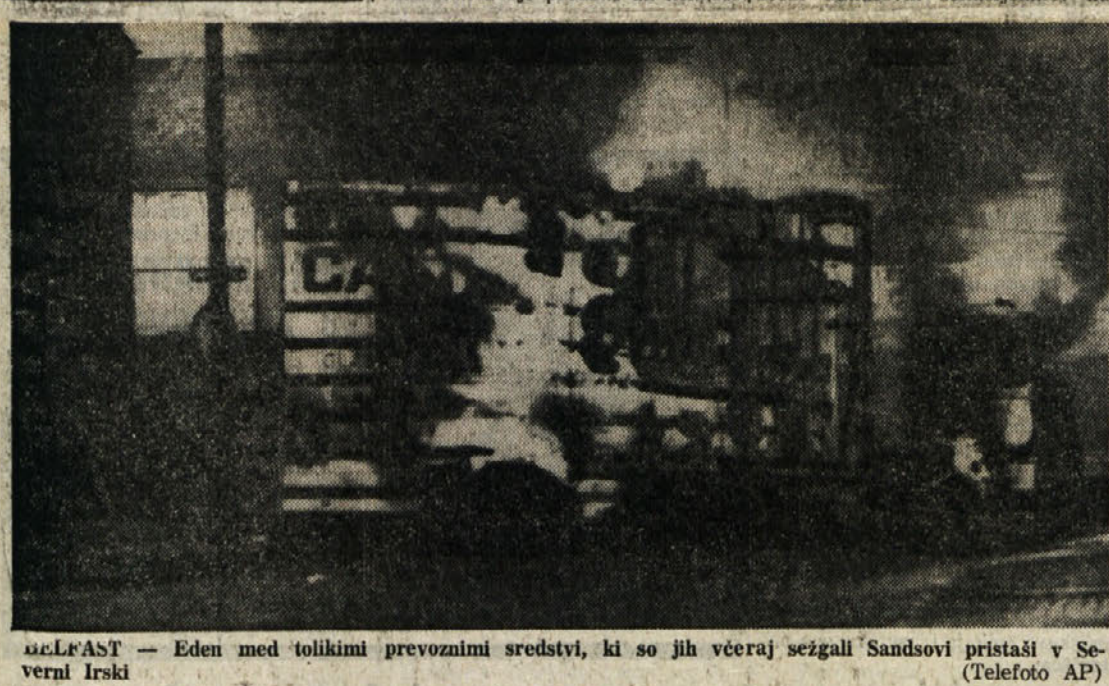
Bettino Craxi zahteva »preverjanje« političnega in upravnega dela vlade

Svarilo KD glede »križarske vojne« proti splavu - Preokret linije v PRI

RIM — Craxi je odgovoril na predvčerajšnji napad tajnika KD na socialiste brez najmanjšega odloga in sicer tako, da mu je vrnil še več kot mlo za drago: zahteval je hitro preverjanje o političnem in upravnem delu vlade. Piccoli je bil namreč na zasedanju vsedržavne vodstva KD (hrizone tudi zato, da se vnaprej brani notranjih napadov glede premajhne odločnosti pred stalno politično iniciativo PSI), ki je včeraj ostro zavrnil možnost socialistične konkurence za prevzem predsedstva vlade, hkrati pa obtožil PSI nedoslednosti, ker sklepa v de-

V Rimu se je končala vsedržavna konferenca o vojaških služnostih

RIM — Predstavnik vlade, parlamentarci, prestavniški deželni odbor in krajevni upravitelji so dve dni obširne razprave na vsedržavni konferenci o vojaških služnostih pozdravili predlog o porazdelitvi služnosti po vsem ozemlju, da bi bremena nosile vse in ne samo nekatere dežele. Prisotnost številne delegacije iz Furlanije-Juljske krajine, ki je po šardinski tista dežela, ki je po najboljši bremenitvi vojaške služnosti, je dala konferenci svoj pečat, saj so prav tu zahtevale o omejevanju in odpravi najbolj glasne in konkretne. Med drugimi so se vsi zavzeli za odpravo vojaškega poligona Maniago-Dandolo, ki bi ga morali premestiti v kako drugo deželo. V razpravi je prišlo tudi do ostrega pretrganja med predstavnicami Furlanskega gibanja Puppiničev in predstavnicami generalštaba. Slišče odbora FJK na je, podal predsednik Comelli.

BELFAST — Eden med tolikimi prevoznimi sredstvi, ki so jih včeraj sezgali Sandsovi pristaši v Severni Irski (Telefoto AP)

PROCES STABILIZACIJE V KOSOVU BO TERJAL POTRPEŽLJIVO DELO CENTRALNI KOMITE ZK SRBIJE JE RAZPRAVLJAL O VZROKIH IN POSLEDICAH DOGODKOV V KOSOVU

BEOGRAD — Smo sredi razrednega boja za obranitev in nadaljnji razvoj pridobitev naš socialistične revolucije v delu naše države. To je izjavil predsednik CK ZK Srbije dr. Tihomir Vlašić v referatu na včerajšnji seji CK ZK Srbije, na kateri so obravnavali vzroke in posledice dogodkov v SAP Kosovu. Vlašić je med drugim govoril tudi o odnosih z Albanijo, ki so bili s stihijsko prakso in nekritičnim odnosom do albanskih pobud na mnogih področjih omejeni na odnos Albanija - Kosovo. To je v središču odnosov pripeljalo ozko nacionalno problematiko in očitno omogočilo velik ideološki vpliv iz Albanije v obliki nacionalistične iniredentistične indoktrinacije. Hkrati je manjkalo organizirano in temeljno idejno delo znotraj Kosova, tudi pri razkrivanju stalističnega sistema v Albaniji in javno prikazanih ozemeljskih hotenj do delov.

UMRLO JE PETNAJST ŽELEZNIŠKIH DELAVCEV ŽELEZNIŠKA NESREČA PRI KOSOVEM POLJU

KOSOVO POLJE — Včeraj, nekaj minut pred 14. uro, se je na progi Kosovo polje — Peč pripetila huda nesreča. Med železniškimi postajama Metohija in Volujka je tovorni vlak naletel na drevo, na kateri je bilo tedaj 15 delavcev. V trenčju so vsi izgubili življenje. Na kraj nesreče sta takoj prišla predsednik IS skupščine Kosova Bahrin Oruci in pokrajinski sekretar za notranje zadeve Mustafa Sefedini. Vzroke nesreče se preiskujejo. (dd).

republicancev, ki bo v Rimu od 22. do 26. t.m. že naslov dokumenta. »Nujnostno stanje brez solidarnosti, kaže na preokret politične usmeritve PRI, ki se je doslej zavzemal za večjo odprtost do KPI, kateri se se daje očitno odpoveduje. Temeljne postavke Spadolinijeve politike so: gospodarska politika za zajetje inflacije, nepopustljivi boj proti terorizmu in neomajna zvestoba atlantskemu zavezništvu.

V poslanski zbornici »afera Italcasse«

RIM — V poslanski zbornici se je včeraj začela razprava o dovo-

ZDA podijo libijsko diplomatsko zastopstvo

WASHINGTON — Oblasti ZDA so pozvale Libijo, naj v roku 5 dni zapre veleposlaništvo in odpokliče vse diplomatske osebe, češ da Libija podpira mednarodni terorizem.

NAPETOST V SEVERNI IRSKI NENEHNO RASTE

Današnji pogreb Bobbyja Sandsa poved za nov spopad s policijo?

Zaenkrat se irskim separatistom bolj splača na miroljuben način izkoristiti ogorenje svetovne javnosti - Deljena mnenja v londonskem parlamentu

BELFAST — Vso Irsko pretresa od včeraj val nasilja. Spopadi med policijo in pristaši Bobbyja Sandsa, mladega ulstrskega poslanca v britanskem parlamentu, ki je po 66 dneh gladovne stavke umrl v jetnišnici Maze, so se razširili tudi na južni del irskega otoka, kjer je miroljubna demonstracija kakih tisočih Sandsovih somišljenikov, kaj

BELFAST — Eden med tolikimi prevoznimi sredstvi, ki so jih včeraj sezgali Sandsovi pristaši v Severni Irski (Telefoto AP)

Rognonijevo poročilo o ugrabitvi Cirilla

RIM — V odgovoru na številna vprašanja poslancev o dvojnem moru in ugrabitvi deželnega odbornika Kampenije Cirilla se je notranji minister Rognoni včeraj dopoldne v poslanski zbornici ponovno zavzel za nepopustljivo stališče do teroristov. Podal je obširno in podrobno kronologijo terorističnega dejanja, prikazal napore preiskovalcev in izrazil domnevo, da so umora in ugrabitev izvedli pripadniki rimskega voda rdečih brigad, ki so jim pomagali drugi vojni podpora »domačinov«.

Minister Rognoni je tudi povedal, da se lahko iz vraga dosedanjega gradiva lahko izluči poskus teroristov, da bi ugrabitev Cirilla »povezali z napetostjo in boji v deželi, poskus torej, da bi prenatrtnost prikazali kot proletarsko pravico. Glavni cilj sedanega terorističnega dejanja je po Rognonijevih besedah iskanje podpore med prebivalstvom Juga, potem ko jim je ta poskus v tovarnah na Severu spodletel. Minister je prepričan, da jim ne bo to uspelo, saj niso ljudje naseljeni na tako spletkarjenje in izsiljevanje.

DELEGACIJA SKUPŠČINE SR SLOVENIJE DANES IN JUTRI NA URADNEM OBISKU V DEŽELI FURLANJI-JULJSKI KRAJINI

Na povabilo predsednika deželnega sveta avtonomne dežele Furlanije - Juljske krajine Maria Collija prispe danes delegacija skupščine SR Slovenije, ki jo vodi predsednik Milan Kučan, na dvodnevni uradni obisk v Furlanijo - Juljsko krajino. To bo drugo srečanje med predstavniki obeh skupščin, leta 1977 je namreč delegacija Furlanije - Juljske krajine obiskala Slovenijo.

Delegacija skupščine SR Slovenije bodo sestavljali še podpredsednik skupščine Ludvik Golob, predsednik zbora občin skupščine Silva Jerič, predsednik zbora združenega dela skupščine Emil Tomazič, predsednik komisije za mednarodna vprašanja Bojan Lubej, predsednik skupščine novogoriške občine Jože Šušmelj, podpredsednik skupščine piranske občine in predsednik obalne samoupravne skupnosti italijanske narodnosti za kulturne dejavnosti Elio Musizza ter tajnik komisije za mednarodna vprašanja Borut Plavšak. Gostje bodo najprej položili vence v tržaški Rižarni, nato pa bo na sedežu deželnega sveta uradni razgovor z delegacijo Furlanije - Juljske krajine, ki jo bodo poleg predsednika Collija sestavljali podpredsednika Del Gobbo in Bertoli, tajniki Specogna, Iskra, Ernanno in Persello ter predsedniki svetovalskih skupin. Pogovorom bo prisostvoval tudi generalni konzul SFRJ v Trstu Stefan Cigoj.

PREDSEDNIK SKUPŠČINE SR SLOVENIJE MILAN KUČAN: MANJŠINAMA ZAGOTOVITI POGOJE, DA BOSTA LAHKO OPRAVLJALI ZBLIŽEVALNO VLOGO

Delegacija skupščine SR Slovenije z zadovoljstvom in s pričakovanimi prihodoma na povabilo deželnega sveta avtonomne dežele Furlanije-Juljske krajine na dvodnevni uradni obisk v Furlanijo-Juljsko krajino. To bo drugo srečanje med predstavniki obeh skupščin, leta 1977 je namreč delegacija Furlanije-Juljske krajine obiskala Slovenijo.

Obisk sodi v vrsto raznežanih in pogostih srečanj s predstavniki Furlanije-Juljske krajine, njenih demokratičnih političnih strank ter gospodarskega, kulturnega in športnega življenja, ki smo jih ob odprti meji razvili do takih razsežnosti, da verjetno predstavljajo novo kvaliteto v mednarodnih odnosih o tem delu, na tudi širše v Evropi.

Vsa ta neposredna srečanja najodgovornejši predstavnikom Slovenije in Furlanije-Juljske krajine bistveno prispevajo k razvoju in konkretizaciji jugoslovansko-italijanskega odnosa, ob odprti meji krepijo prijateljstvo, medsebojno razumevanje in enakopravno sodelovanje. Takšna kvaliteta odnosa med obojema sosednjima državama z različnimi družbenima sistemoma in mednarodnim položajem predstavljata pomemben dejavnik pri krepitevi miru, varnosti in sodelovanja v evropskih in svetovnih okvirih. Posledica takšnih odnosov so bili leta 1975 podpisani osimski sporazumi, ki

so nova spodbuda in možnost za sodelovanje med Slovenijo in Furlanijo-Juljsko krajino. Pri njihovem uresničevanju smo že dosegli nekatere vidne rezultate, vendar nas številne in najbolj zahtevne naloge še čakajo, tako pri razvoju obsejnega gospodarskega sodelovanja in pri urejanju položaja slovenske narodne skupnosti v Italiji. Pomembne naloge nas čakajo na področju prometnih povezav, sodelovanja tukaj severnega Jadrana, vodnega gospodarstva, energetike in na drugih področjih, po vzoru skupnega načrtovanja varstva okolja, pri zaščiti kraškega sveta in varstva Jadranskega morja. Kjer smo dosegli prve rezultate.

Med obiskom se bo delegacija skupščine SR Slovenije srečala s skupno delegacijo slovenske narodne skupnosti v Italiji, kar bo pomembna priložnost, da se seznanimo z najaktualnejšimi vprašanji priznanja in zaščite njenih pravic in njenega razvoja ter z drugimi še vedno nerešenimi problemi.

Delegacija skupščine SR Slovenije bo sopovornike informirala tudi o družbenem razvoju italijanske narodnosti v SR Sloveniji. Želimo tudi ob tej priložnosti poudariti posebno vlogo slovenske narodne skupnosti v Italiji in italijanske narodnosti v Jugoslaviji pri poglabljanju dobrososedskega sodelovanja med obojema državama.

Obisk delegacije skupščine SR Slovenije pripisujem velik pomen, tako zaradi velikega ugleda naših cenjenih gostov, kot tudi zaradi trenutka, v katerem prihaja obisk. Gre, kot je znano, za vrnitev obiska, ki ga je delegacija deželnega sveta »praprila v Slovenijo« leta 1977, ko je prišlo do prvega srečanja med obojema skupščinama.

Jasno pa je, da ne gre zgolj za formalen dogodek. V teh dveh dneh namreč nameravamo pregledati, kaj je bilo narejeno, na čem delamo in kaj je še treba narediti za popolno uresničitev osimskih sporazumov. Zavedamo se institucionalne naloge, ki jo imamo, kot deželni svet. Ne nameravamo segati v pristojnosti drugih držav in tudi deželnih organov, vendar smatramo, da je izmenjava mnenj o raznih vprašanjih lahko pomembna pri spodbujanju, ki pospeši pot do rešitve — od strani pristojnih organov — vprašanih v zvezi s sodelovanjem med Italijo in Jugoslavijo na vseh področjih.

Prepričan sem, da predstavlja čedalje tesnejša in trajnejša povezava med našima dvema skupščinama sama zase, to je ne glede na izrecne pristojnosti, pri spevek čedalje hitrejšemu reševanju vprašanih, tudi glede na to, kar predstavljata, v okviru italijanske oziroma jugoslovanske stvarnosti, naša dežela in SR Slovenija, ki ju povezuje odprta meja in sta obe neposredno zainteresirani za razvoj ekonomske kooperacije in sodelovanja na vseh drugih področjih v najrazličnejših oblikah, ne samo v Trstu in v Gorici, ampak v vsem območju naše dežele. Aktivna prisotnost slovenske narodnosti in skupnosti v deželi Furlaniji-Juljski krajini je še en pozitiven činiel za doseg ciljev, ki sem jih navedel, in za krepitev prijateljstva med našima dvema državama. V tem smislu oboje narodnostni skupnosti, na tej in

na oni strani meje, izpolnjujeta pomembno vlogo. Mislim, da je treba Slovencem, ki živijo v Furlaniji - Juljski krajini, čimprej na zakonodajni ravni zagotoviti primerno zaščito, o skladu z načeli republiške ustave, osonne listine naše države, in v okviru izvajanja preambule in 8. člena osimskega sporazuma. V interesu države, vsega italijanskega ljudstva, da se hitro uresniči ta naloga italijanske demokracije.

Prepričan sem, da bodo na srečanju s prijatelji skupščine SR Slovenije potrjena veljavna stališča, ki smo jih o tem vprašanju iznesli že na našem prvem uradnem srečanju. Iskreno želim, da bi tudi ta obisk pripomogel k uresničitvi sprejetih in večkrat potrjenih obvez, tako v naši deželi kot na srečanju med predstavniki naših dveh držav, tudi na najvišji ravni.

MARIO COLLI
Predsednik deželnega sveta Furlanije - Juljske krajine

Referendum o splavu buri duhove

RIM — Le deset dni nas še loči od 17. maja, ko se bodo italijanski državljani na referendumu odločili o pomembnih socialnih in političnih vprašanjih svoje družbe, med katerimi je gotovo v ospredju vprašanje zakona o prekinitvi nosečnosti. Kot je ob takih prilikah že v navadi, tudi tokrat ne manjka polemik, razburljivih besednih spopadov, prenapetosti in celo sodnih prijav.

Ob fronti laičnih strank, ki so se strinili v obrambo veljavnega zakona 194 o dovoljenju zgodnjega prekinitvi nosečnosti, nadajujejo svoj za grizen boji proti nevarni radikali, ki so pobudniki referendumov, na nasprotnem okupu pa pristaši gibanja za obrambo življenja (Movimento per la vita), s svojim referendumom za popolno prepoved legalnega splava. V zadnjih tednih pa je dokaj mirno sočaje vzbujal papež Janez Pavel II., ki je nekaj svojih javnih nastopov izkoristil za pozivanje k zaščiti še nerojenega otroka, ki da ima enako pravico do življenja, kot vsako človeško bitje.

Polemikom o tem, ali gre za vmešavanje vatičanske cerkvene hierarhije v politično življenje italijanske države, ali pa je to zgolj svobodno opredeljevanje za verske etične vrednote, je včeraj sledilo

konkretno dejanje: skupina rimskih meščanov, ki se označuje za pristaše fronte »ne«, je prijavila sodišču genovskega kardinala Giuseppea Silija, ki se v svoji homiliji, ki naj bi jo v nedeljo bral po vseh ligurskih cerkvah, izrecno opredeljuje za ukinitev zakona o splavu. Kardinal naj bi s tem vplival na svobodno odločanje italijanskih državljanov in tako kršil 8. člen kazenskih predpisov, ki urejajo volilno telo in volitve. Genovskemu dostojanstveniku so seveda priskočili na pomoč nekateri ugledni predstavniki katoliških kulturnih krogov in zastopniki krščanskodemokratske stranke.

Minister za zdravstvo, socialist Aniasi, je na kritike katoličanov odgovoril s podatki o učinkih zakona 194, ki po njegovih besedah kaznuje, da le-ta štiti psiho-fizično zdravje žensk. V treh letih se je 450 tisoč žensk ubrnilo mazaškega splava, hkrati pa je stopnja umrljivosti, povezana z materinstvom, v tem času padla z 1,6 na sto tisoč žensk v plodnem obdobju na 0,9. Podobna stališča v prid obranitve sedanjega zakona o splavu, so izrazili še Malagodi za liberalce, Mammi za republikansko stranko, komunistični senatorji, demoproletarci in sindikalna zveza UIL.

